

Юбилейна година на Българската културно-просветна организация „Св. св. Кирил и Методий“ в Прага

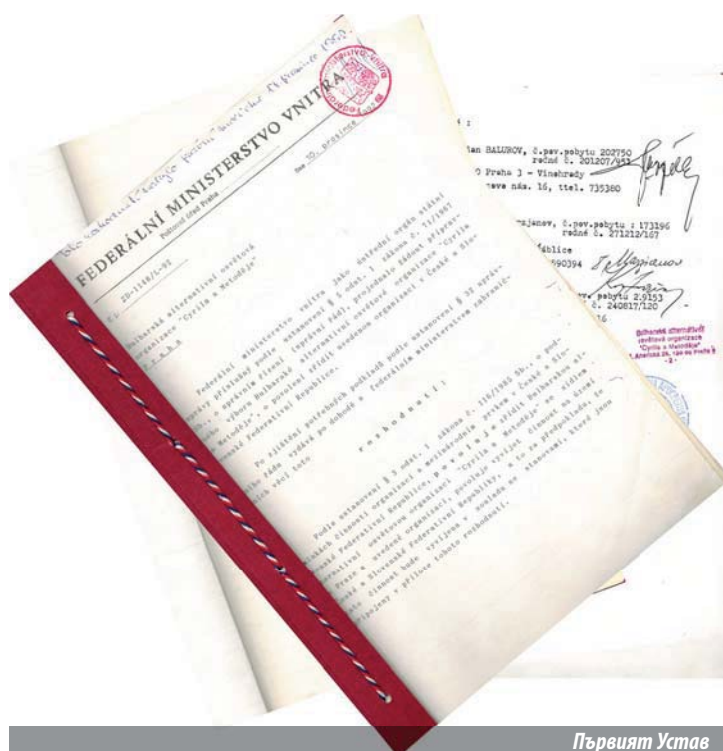
Има една популярна и обичана българска песен „Пак ще се срещнем след десет години...“, при нас те са вече 10 по 3. Обръщаме се назад след цели 30 години – някои по време на създаването на организацията бяха все още студенти, други вече работеха, а някои от първите дори вече ги няма... На тяхната памет и в името на истината се публикува този текст. За тези, които все още помнят, и главно за тези, които не знаят...

Българската културно-просветна организация „Св. св. Кирил и Методий“ в Прага е основана преди 30 години на 5.5.1992. Първоначално носи името Българска алтернативна просветна организация „Кирил и Методий“, с което съществува до 1995 год. Нейният пръв председател е лекарят д-р Димитър Марзянов. Това е човекът, който през 1971 година информира Посолството ни в Прага за възможността да се придобие за България и българската колония дом на ул. „Америцка“ 28.

В архивните списъци се вижда, че в тази просветна организация по това време членуват 85 души. Обединяват ги изграждането на организацията на граждански, а на не партиен принцип, нещо, което се случва за пръв път в средите на българите тук, върху основата на християнските демократични европейски ценности и цивилизация. Това е все още времето, когато няма нито дотации, нито грантове!

Първият устав на сдружението е подписан от тримата инициатори за създаването му:

Д-р Димитър Марзянов, инж.

Първият Устав

Дечо Костадинов и Йордан Балуров, одобрен е на 10. 12. 1992 година и носи подписа на министъра на вътрешните работи на тогавашната Чешка и Словашка федеративна република – д-р Петър Чермак. Разрешението е за културна дейност, както за територията на Чешката република, така и за територията на Словашката република. То не е отменено до днес. Членове на сдружението са по Устав както български граждани, така и граждани с чешки и словашки паспорти от български произход, също и приятели и съмишленици на идеите му.

Първата официална регистра-

ция е на адрес „Лобковицево нам.“ 15, Прага 3 – Винохради. По-късно, с разрешението на Българското посолство и лично на тогавашния посланик проф. Боян Ничев регистрацията de iure е разрешена на адреса на Българския дом на ул. „Америцка“ 28, но там сдружението de facto, по стечение на обстоятелствата, не е разполагало с канцелария. Председател, втори поред, по това време е Йордан Балуров. След смъртта му през 2009 година, трети поред председател става Силвия Георгиева, а адресът на сдружението е в Дома на националните

малцинства на ул. „Воцелова 3“, Прага 2 – Винохради, където има и фактическо седалище.

От самото начало на основаването си, така, както е по Устав, в живота на сдружението фигурират основно културни дейности – тържества, свързани с български, но и с чешки празници и тематика, издаване на ценни за колонията и историческите, и оценени публикации, организиране на концерти с класическа музика, представяне на изложби в сътрудничество с други национални сдружения – сръбското, ромското, полското, украинското, с еврейската общност, както и с български

сдружения, извън територията на Чешката република, носещи името на Славянските просветители. Без да се вдига много шум, без апломб и хвалби, просто се работи за някоя кауза, не за нечий джоб!

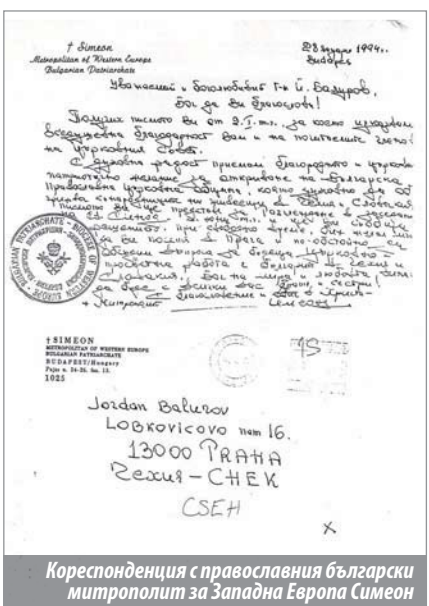
Успешно е във времето сътрудничеството на БКПО „Св. св. Кирил и Методий“ с Българското посолство, с което са правени концерти, посветени на спасяването на българските евреи, чества се юбилей на корифея на българската музика Панчо Владигеров, представят се органни концерти в църквите на ул. „Климентска“, в катедралата „Св. Анежка“, в залите на Пражката музикална академия.

В Българския културен институт в Прага бе за пръв път в Чехия представена, и издадена от нас, неизвестната до този момент поезия на „българския“ чех – художника Иван Мърквичка, 80 години след като книгата му е издадена от царската печатница в София. Сътрудничеството ни с Еврейската община и съвета на Юбилейната Ерусалимска синагога в Прага с Философския факултет на Карловия университет по време на Международните летни езикови курсове е вече традиционно. Също и с Пражкото кметство по време на ежегодните конференции, посветени на малцинствата в Чешката република и с управата на Дома на националните малцинства, когато сме били поканени, сме участвали и в Панаира на книгата, и в Музейните нощи.

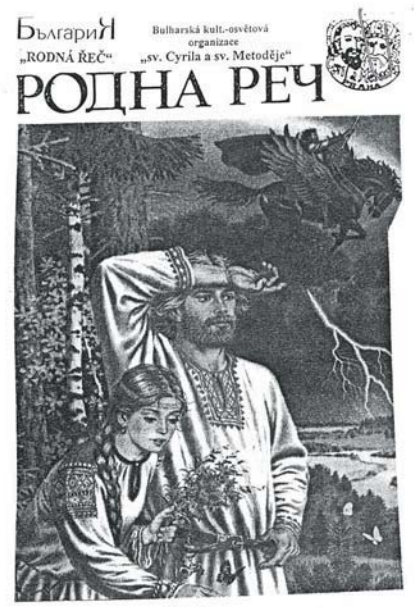
Първите Дни на българската култура след 1989 година, бяха проведени и организирани с участието главно на БКПО „Св. св. Кирил и Методий“. Тук е важно да се спомене един не съвсем известен в българската колония факт – БКПО „Св. св. Кирил и Методий“ подаде ръка на новосъздаденото тогава сдружение „Възраждане“, което получи грант и стартира веднага в годината на своето възникване, без задължителните две години доказана културна дейност само чрез самофинансиране. Това е по същество един не много често срещан жест към сънародниците ни – подпомогане на ново, абсолютно неизвестно

Йордан Балуров на гроба на Мърквичка

Кореспонденция с православния български митрополит за Западна Европа Симеон

Самиздат „Родна реч“

Самиздат – бюлетин „Роден глас“

Първите дни на българската култура в Прага след 1989 г.

българско сдружение при неговия прощъпулник. По тази тема е добре да се поговори и с първия председател на сдружението, тогава пратен от България. БКПО „Св. св. Кирил и Методий“ тази година подкрепи финансово друга пражка българска организация. Всичко отново без никакъв коментар, шум и хвалби.

Нашата организация бе поканена да участва с концерт в църквата „Св. Людмила“, в рамките на Дните на българската култура, организирани от кметството на Пражкия район Horní Ročernice през 2016 година. Там традиционно, повече от 15 години, се представят народът и културата на една от страните-членки на Европейския съюз. През 2016 бе ред на България. Дни на културата на определени народи или нации не са патент на едно сдружение, още по-малко на един единствен човек.

Известно време най-старото списание на българите в Чехия (Чехословакия) – „Роден глас“ бе издавано с гл. редактор Йордан Балуров. По-късно, поради липса на средства в началото на 90-те години на ХХ век, излизаше под формата на бюлетин със средства на сдружението и най-много с лични средства на гл. редактор! Подробно за това е писано в бр. 5/2007 на списанието.

От 1998 година, без официални дотации, и отново – предимно с лични средства, са издадени и разпространени около 120 броя на списание „Родна реч“. Броевете от този самоотвержен труд – самиздат са на разположение и в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в София.

В така наречената „Бяла книга“, която също излезе като самиздат, Номо Archivarius, Йордан Балуров събра и предостави на историците и изследователите голямо количество снимков материал, текстове и протоколи, отразяващи живота на българската колония не само в Прага. Предоставената документална информация касае живота и на българите от клубовете в цяла Чехия (Чехословакия). С тези материали, повечето от които изключително ценни от историческа гледна

V rámci „Dnů bulharské kultury“, které pořádají BKOO „sv. Cyrila a sv. Metoděje“ ve spolupráci s o.s. „Vazraždane“

dovolujeme si vás tímto pozvat na vernisáž výstavy

„Salon bulh. výtvarníků žijících v ČR“

která se koná dne 2.11. v 17,30 hod. v Kulturním centru „Zahrada“ v Praze 4 – Chodově, Malenická 1784.

Zahájí ak. mal. Věra Krumphanzlová

(Spojení: od stanice metra Chodov autobusem 118, 154, 197 do zast. Jarníkova

nebo od Prahy metrem do zast. Chodov) **Афиш за изложба на български художници в Прага – Дни на българската култура**

Силвия Георгиева – концерт в Юбилейната синагога, 2016 г.

точка, е работил в Софийската национална библиотека и от тях е цитирал историкът Костадин Гърдев в успешната си книга „Българските общности в Чехия и Словакия. Минало и настояще“ на Университетското издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2003. В момента се работи усилено за създаването на блог на сдружението, където постепенно ще бъдат публикувани неизвестни архивни документи, които касаят определени дейности и лица, информации за важни във времето събития, за доста злободневни и все

още неутихнали каузи в българската колония тук, в Чехия.

Твърде много неща в съзнанието на хората, които не са свидетели на едно или друго събитие, не са точно информирани или са умишлено заблуждавани, са доста пообъркани и с „поизместен център“. В архива ни има интересни четива и сведения за тези, които започват „културна кариера“ в българските среди на гърба на някого и се кичат с иззети чужди идеи и материали...

За щастие има архивирана памет и тук не помагат нито много икони,

С чешкия президент Милош Земан

С Вежди Рашидов в Прага. Изложбата на Мърквичка, 5.12.2016 г.

нито светена вода, нито слънчева храна! Всичко това е добре да се публикува като факсимиле, без коментар. След 30 години идва време доста неща да си дойдат на мястото, благодарение на тази памет българска.

През годините в Организацията континуално се поддържат две големи теми, към които интересът не стихва – всичко, свързано с Иван Мърквичка и братята Кирил и Методий.

Цели 10 години (2001–2011) сдружението плаща всички сметки около поддръжката на гроба на големия български чех Мърквичка, докато го смени Българският културен институт.

В кореспонденцията, водена от БКПО „Св. св. Кирил и Методий“,

могат да се видят преписки с акад. Вера Мутафчиева, с православния български митрополит за Западна Европа Симеон, с Международната Асоциация на българите в Германия, с Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в София, с политика Едвин Сугарев, с ДАБЧ, с колеги от други български сдружения, с Българското училище в Прага, за което са правени неведнъж дарения и много, много други, които чакат реда си в блога.

До днес събитията и проектите на Организацията продължават да бъдат свързани само и единствено с тематика от най-елитните пластове на българската, чешката и европейската култура. ◆

In memoriam

Инка Делева (Inka Delevová) (1948–2022)

Отиде си големият приятел на България Инка Делева. Художник, илюстратор и поет, Инка е наричана „първата дама на чешката рисунка“. Подобно на знаменития си прачичо Ян (Иван) Вацлав Мърквичка, Инка Делева сътворява за страната ни цикъл от мащабни платна с мотиви от българската история – от 681 г. до създаването на новата българска държава през XIX век. Многобройни са участията ѝ в живота на българските сдружения в Чехия.

Поклон пред паметта ѝ!

Обстойна информация за живота и делото на Инка Делева очаквайте в следващия брой на списанието.